

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Jihlava

Inspekční zpráva

Základní škola Havlíčkův Brod, Konečná 1884

Konečná 1884, 580 01 Havlíčkův Brod

Identifikátor školy: 600 086 798

Zřizovatel: Město Havlíčkův Brod, Havlíčkovo náměstí 57, 580 01 Havlíčkův Brod

Školský úřad Havlíčkův Brod, Dolní 105, 580 01 Havlíčkův Brod

Termín konání orientační inspekce: 17. - 19. duben, 25. duben 2000

Čj.	111 069/2000-05087
Signatura	ok1ct103

ÚVOD

ZŠ Konečná je úplná základní škola, sídlištní škola, kterou navštěvuje 280 žáků. Vyučuje se zde podle výchovně vzdělávacích programů Základní škola čj. 18 730/91-20, Základní škola čj. 16 847/96-2 a Obecná škola čj. 12 035/97-20. Od r. 1992 jsou zde organizovány specializované třídy pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení. V letošním školním roce se jedná o pět tříd se 48 žáky. Od února r. 2000 jsou zde zřízeny dvě sportovní třídy zaměřené na házenou.

Kromě dílčího hodnocení kvality vzdělání a řízení v rámci celé školy se ČŠI zaměřila na formy a metody výchovně vzdělávací práce ve specializovaných třídách a na efektivnost využívání poskytnutých zvýšených finančních prostředků na žáky v těchto třídách.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Hodnocení kvality vzdělávání ve specializovaných třídách

V pěti specializovaných třídách se vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola. Učitelé mají vypracované tematické plány. Stanovené výukové cíle odpovídaly aktuálnímu složení třídy. Ze široké nabídky zájmových kroužků a nepovinných předmětů žáci z těchto tříd využívají především nepovinné předměty Netradiční čtení a Náprava řeči. V hodinách anglického jazyka, kde souběžně vyučují rodilý mluvčí a rekvalifikovaná učitelka, nebyla zaznamenána příprava a plánování výuky ze strany rodilého mluvčího, ani koordinace práce mezi oběma vyučujícími.

V těchto třídách vyučují tři učitelky s odborností speciální pedagog. Ostatní vyučující bez odbornosti speciální pedagog pracují pod vedením speciálních pedagogů, ale v některých případech odborná nezpůsobilost ve smyslu Pokynu MŠMT ČR čj. 23 472/92-21 k zajištění péče o děti se specifickými vývojovými poruchami učení v základních školách negativně ovlivnila kvalitu výuky.

Škola čerpá vyčleněné zvýšené finanční prostředky na pořizování učebnic, učebních pomůcek a studijního materiálu pro tyto žáky. Využití těchto zakoupených prostředků nesplnilo vždy svůj účel. Rotoped zakoupený pro relaxaci žáků ze specializované třídy byl v tomto školním roce umístěn v místnosti určené pro sportovní vyžití učitelů a využívala ho v ojedinělých případech jedna třída v hodinách tělesné výchovy. V závěru inspekční činnosti byl rotoped zpřístupněn dětem. V deváté třídě chyběly pro výuku českého jazyka učebnice, žáci byli vybaveni jen doplňkovými učebnicemi.

V některých případech mají sociodemografické podmínky vliv na spolupráci mezi školou, PPP a rodiči, protože platnost odborných posudků z PPP nebo SPC není prodloužena i z důvodů nezájmu rodičů navštěvovat pracoviště PPP.

Prostředí ve všech specializovaných třídách bylo estetické a podnětné. Dodržování psychohygienických zásad v rámci celé školy je podporováno zabezpečením pitného režimu a pobytem venku o velkých přestávkách. Psychohygienickým požadavkům v jedné třídě nevyhovuje nevhodné umístění tabule a lavic, které znesnadňuje opisování z tabule.

Organizace výuky ve všech hospitovaných hodinách umožňovala žákům pracovat individuálním tempem. Za podpory pomocné asistentky i žák s těžší formou vývojové poruchy se zatím může vzdělávat podle vzdělávacího programu Základní škola. Kromě dvou hodin bylo

využíváno učiteli rozmanitých vyučovacích metod, které podpořily rozvoj poznávacích potřeb žáků. V negativně hodnocených hodinách neodpovídala organizace výuky psychohygienickým požadavkům a probíhal zde tradiční, málo efektivní způsob vyučování. Vyučující německého jazyka pracuje podle návrhu vlastní učebnice pro žáky se specifickými vývojovými vadami, která umožňuje dětem pocít úspěšnosti v cizím jazyce.

Většina hodin obsahovala vstupní i průběžnou motivaci, pozitivní posilování a v závěru byla vyhodnocena téměř každá hodina. V některých hodinách bylo patrné i sebehodnocení. Žákům byla poskytována pomoc, nezbytná především pro žáky s těžšími formami vývojových poruch učení.

U většiny žáků byl sledován pozitivní vztah k výuce, obecně vzato pracovali s větším pracovním nasazením než žáci z běžných tříd. Ve vztahu učitel, žák, rodiče panuje převážně atmosféra důvěry a spolupráce, což potvrzují i dotazníky pro rodiče žáků ze specializovaných tříd. Ve třídních kolektivech byl posilován pocit sociálních vazeb a přátelství.

Plánování a příprava výuky je hodnoceno jako velmi dobré. Podmínky výuky jsou hodnoceny jako dobré, v oblasti materiálního zabezpečení a využití učebních pomůcek převažují negativa mírně nad pozitivy. Organizace, formy a metody výuky hodnotí ČŠI jako velmi dobré. Motivace a hodnocení mají nadprůměrnou úroveň. Úroveň interakce a komunikace je velmi dobrá.

Celkově hodnotí ČŠI vzdělávání ve specializovaných třídách jako velmi dobré.

Hodnocení kvality vzdělávání v oblasti jazykové

V běžných třídách se vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola, ve třídě IV. A a V. A podle vzdělávacího programu Obecná škola. Učitelé mají vypracované tematické plány, jejich příprava na vyučování byla v souladu s učebními osnovami. V jazykové oblasti škola nabízí dětem možnost navštěvovat nepovinný předmět Cvičení z českého jazyka a kroužky anglického a německého jazyka.

Na prvním stupni vyučují český jazyk učitelé s pedagogickou a odbornou způsobilostí, na druhém stupni 55 % z celkového počtu hodin. Cizí jazyky vyučují pedagogové bez odborné způsobilosti, pouze devět hodin německého jazyka vyučuje učitelka s odbornou způsobilostí. Anglický jazyk se vyučoval za účasti rodilého mluvčího.

Ve škole je dostatek vhodných prostor pro výuku. Některé hodiny cizích jazyků se vyučují v učebně cizích jazyků, která poskytuje kvalitní materiální zabezpečení a podnětnou výzdobou navozuje cizojazyčnou atmosféru. Pro výuku jazyků jsou využívány i výukové programy v počítačové učebně. Deváté a částečně i osmé třídy jsou nedostatečně vybaveny učebnicemi českého jazyka. Nespokojenost rodičů s učebnicemi a učebními pomůckami vyplývá i z dotazníků pro rodiče žáků z osmé třídy. Žákovská knihovna je žákům přístupná jedenkrát týdně, je umístěna ve stísněných prostorách kabinetu. Knižní fond byl v posledních letech minimálně obnovován.

Struktura a organizace několika vyučovacích hodin vedly k tomu, že v průběhu výuky nebyly plněny výukové cíle uvedené v osnovách Základní školy. Psychohygienické zásady v rámci vyučování byly dodržovány ve většině hodin. Integrovaní žáci byli při výuce zohledňováni. Do výuky českého jazyka podle vzdělávacího programu Obecná škola byly začleněny dramatické a hudební prvky, které podpořily aktivitu žáků. V hodinách cizích jazyků bylo účinně využito magnetofonových nahrávek. V některých hodinách byly zaznamenány kooperativní techniky učení. Probírané učivo bylo v souladu se současným stavem teorie a praxe (upozornění žáků na zavedení nového německého pravopisu).

Ve většině hospitovaných hodin zazněly motivační výzvy. Zkoušení a opakování bylo soustředěno na pamětní zvládnutí učiva. Průběžné i závěrečné hodnocení jednotlivých žáků se objevilo v jedné hodině mluvnice, celkové zhodnocení výkonu třídy jako celku bylo zaznamenáno v několika hodinách.

Komunikativní schopnosti žáků byly nejvíce rozvíjeny ve třídě se vzdělávacím programem Obecná škola. Kromě jedné hodiny, kde byla navozena spíše stísněná atmosféra, byly psychosociální podmínky výuky pozitivní a mezi učiteli a žáky se projevil vztah založený na vzájemné důvěře.

Plánování a přípravu na výuku hodnotí ČŠI jako velmi dobrou. Podmínky výuky mají průměrnou úroveň. Organizace, formy a metody výuky jsou dobré. Motivace a hodnocení, interakce a komunikace jsou velmi dobré.

Celkově hodnotí ČŠI kvalitu vzdělávání v oblasti jazykové jako dobrou.

Hodnocení kvality vzdělávání v matematice a v přírodovědných předmětech

Ve všech sledovaných předmětech byl obsah učiva v souladu s učebními osnovami a s požadovanou dotací schváleného učebního plánu. Při plánování výuky byla zajištěna návaznost na předcházející učivo jednotlivých ročníků.

Všechny hodiny této skupiny předmětů jsou ve škole vyučovány učiteli s pedagogickou a odbornou způsobilostí. Učebny školy odpovídají psychohygienickým podmínkám pro výuku, vybavení tříd školním nábytkem je odpovídající, podle finančních možností je postupně inovován. Odborná učebna pro výuku chemie a fyziky umožňuje provádět praktickou a názornou výuku. Škola vlastní dostatečné množství počítačů, jsou umístěné v počítačové učebně. Cílem Projektu využití počítačové techniky v ZŠ Havlíčkův Brod, Konečná je maximální využívání počítačů při vyučování ve všech předmětech.

Ve většině vyučovacích hodin na druhém stupni bylo pedagogy využíváno hlavně řízených frontálních činností ve spojení s tradiční strukturou vyučovací hodiny, které odpovídaly věku žáků a stanoveným cílům. Na prvním stupni byly zvolené metody a formy práce rozmanitější, bylo využíváno především hravých prvků, skupinové práce i samostatné práce. Především na druhém stupni chyběla v některých hodinách relaxační činnost. Při hodinách byly používány různé učební pomůcky, didaktická technika byla využívána v minimální míře. Z hlediska věčné a odborné správnosti byla výuka bez nedostatků.

Při výkladu učiva byla využívána především vstupní motivace, průběžná motivace byla zařazována ojediněle. Téměř všichni vyučující prověřovali výchozí znalosti se zaměřením na probrané učivo. V průběhu vyučování byli žáci hodnoceni známkou, častěji pochvalou, byla oceňována snaha a pokrok. V několika případech bylo zaznamenáno sebehodnocení.

Příznivý vliv na průběh vyučování měla komunikace založená na vzájemné důvěře vyučujících a žáků. Při vyučování byli žáci ukázněni, aktivní, o učivo jevili zájem.

Plánování a příprava výuky, personální, materiální a psychohygienické podmínky, organizace, formy a metody výuky, motivace a hodnocení, interakce a komunikace mají velmi dobrou úroveň.

ČŠI hodnotí kvalitu vzdělávání v matematice a v přírodovědných předmětech jako velmi dobrou.

Celkové hodnocení kvality vzdělávání je velmi dobré.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepčním záměrem ředitelky školy je poskytnout všem žákům kvalitní základní vzdělání - - v běžných, specializovaných i ve třídách se sportovním zaměřením. Dostatečná nabídka mimoškolních aktivit především v oblasti sportu (9 typů sportovních kroužků - celkem 15) vychází z analýzy prostředí i podmínek školy. Kvalitní vyžití žáků ve sportovní oblasti a zřizování specializovaných tříd je kladně hodnoceno rodiči v dotaznících. Specializované třídy jsou navštěvovány i dětmi ze vzdálenějších míst.

Roční plán je zpracován v písemné podobě - činnosti jsou rámcově vymezeny do jednotlivých měsíců. Podle ročního plánu jsou aktualizovány měsíční plány, které obsahují odpovědnost pracovníků za splnění úkolů v určeném termínu. Pedagogickou radou nebyla potvrzena účast pedagogických pracovníků na stanovení hlavních cílů v tomto školním roce.

Plánování je hodnoceno jako dobré.

Organizování

Kompetence pracovníků jsou vymezeny v organizačním řádě, který určuje odpovědnost pracovníků školy za jednotlivé úseky výchovně vzdělávací práce a provozní úseky. Jako poradní orgány vedení školy jsou využívány pedagogické rady a provozní porady. Metodická sdružení a předmětové komise jsou ustanoveny, v koordinaci práce předmětové komise českého jazyka jsou rezervy. Metodické sdružení učitelů prvního a druhého stupně, kteří pracují ve specializovaných třídách, není zřízeno, což částečně omezuje výměnu informací o výchovně vzdělávacím procesu a používání speciálních učebních pomůcek. Organizace vyučování odpovídá obecně závazným právním předpisům.

Informační systém uvnitř školy je účinný. Pracovníci školy získávají informace bezprostředně osobním kontaktem, prostřednictvím provozních porad a pedagogických rad. Aktuální zprávy pro učitele i žáky jsou zveřejňovány na nástěnkách. Žáci i rodiče jsou informováni o prospěchu a chování pomocí žákovských knížek a prostřednictvím třídních učitelů. Na škole je založeno SRPŠ, spolupráce rodičů a školy je na velmi dobré úrovni.

Škola realizuje celou řadu akcí, kterými se prezentuje na veřejnosti. Bývá to školní akademie, sportovní dny, Den dětí pro MŠ aj. Veřejnost je informována o činnosti školy v regionálním tisku.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99 obsahuje všechny předepsané údaje, její obsah není v rozporu se skutečností. Rozhodnutí vydaná ředitelkou školy jsou adresná, jednoznačná a konkrétní.

ČŠI hodnotí oblast organizování jako velmi dobrou.

Vedení a motivování pracovníků

Základním nástrojem operativního řízení jsou měsíční plány doplněné podle naléhavosti poradami vedení a provozními poradami. Vedení školy se snaží o uplatňování demokratického stylu řízení s jasnými a konkrétními závěry a vytvářet vhodné podmínky pro iniciativu a tvořivost svých pracovníků. Pracovníci školy jsou seznámeni s kritérii hodnocení pro stanovení osobních příplatků a mimořádných odměn. Kritéria jsou v praxi uplatňována. V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je především využíváno nabídek akcí, které pořádá Služba škole Havlíčkův Brod. Evidence vzdělávacích akcí pedagogických pracovníků dokládá, že většina vyučujících projevuje o sebevzdělávání zájem, i když výjimečně z hospitovaných hodin vyplynula absence dalšího vzdělávání. Ve škole pracuje výchovný poradce, který neabsolvuje kvalifikační studium. Škola odebírá celou řadu odborných časopisů, podle finančních možností je doplňována odborná literatura do učitelské knihovny. Ke zjišťování úrovně výsledků vzdělávání jsou v některých vyučovacích předmětech zadávány vlastní testy. Po provedené analýze výsledků jsou přijímána opatření směřující k dosažení lepších výsledků. Sebehodnocení školy se uskutečňuje v průběhu konání pedagogických rad a ve výroční zprávě o činnosti školy. Jako další sebeevaluační nástroje slouží výsledky žáků v olympiádách a soutěžích.

ČŠI hodnotí vedení a motivování pracovníků jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní mechanismy ve škole fungují především formou hospitačních činností, kontrolou pedagogické dokumentace a kontrolou provozu školy a jejího hospodaření. Ucelený systém vnitřní kontroly spojený s analýzou výsledků kontrol není vytvořen. Hospitační činnosti jsou prováděny v dostatečné míře a v pohospitačních rozhovorech jsou vyučující s výsledky hospitačí seznamováni. Rezervy jsou v kontrole práce předmětových komisí (učebnice, využívání učebních pomůcek ve specializovaných třídách, neefektivní pedagogická činnost dvou pedagogů v jazykové skupině s pěti žáky).

Kontrola hospodaření je prováděna ředitelkou školy ve spolupráci se školským úřadem a zřizovatelem.

Kontrolní mechanismy ve škole mají průměrnou úroveň.

Hodnocení kvality řízení

Po zvážení všech negativ a pozitiv v oblasti řízení hodnotí ČŠI tuto oblast jako dobrou.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Koncepci školy pozitivně ovlivňuje zřízení dvou sportovních tříd. Výuka tělesné výchovy v těchto třídách je rozšířena o jednu hodinu. Tréninkové hodiny v odpoledních hodinách zajišťují odborní trenéři. Činnost těchto tříd je podložena smlouvou mezi Českým svazem házené a Školským úřadem v Havl. Brodě.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- povinná dokumentace školy dle § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb. o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů,
- podkladová inspekční dokumentace,
- dotazníky pro rodiče,
- koncepce školy,
- Plán práce na šk. r. 1999/2000,
- kritéria hodnocení pracovníků,
- přehled dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků,
- přehled mimoškolních aktivit a přehled prezentace školy,
- seznam nepovinných předmětů a zájmových kroužků,
- Projekt využití počítačové techniky ve výuce ZŠ Havl. Brod, Konečná,
- inventární seznam učebních pomůcek pro žáky ve specializovaných třídách,
- dokumentace žáků ze specializovaných tříd,
- seznam žáků se specifickými poruchami učení,
- inspekční hospitační záznamy.

ZÁVĚR

Pozitiva

- zřizování specializovaných tříd,
- využívání diferencovaného přístupu k žákům při vyučování ve specializovaných třídách,
- bohatý výběr mimoškolních aktivit vhodných pro školu na sídlišti, zvláště v oblasti sportu.

Doporučení

- vytvořit metodické sdružení pro učitele ze specializovaných tříd,
- uspořádat a využívat žákovskou knihovnu jako informační centrum ve vhodných prostorách školy,
- pro pozitivní vývoj školy volit možnosti dalšího vzdělávání učitelů nebo vyhledávat pracovníky s odborností v oblasti jazykové, výchovného poradenství a speciální pedagogiky,
- na základě analýzy kontrolních činností usilovat o odstranění stereotypních a rutinních forem a metod práce.

Podmínky

Ze souhrnu materiálních, personálních a psychohygienických podmínek jsou nejslabším článkem materiální a personální podmínky v oblasti jazykové. Prostorové podmínky jsou velmi dobré (viz doporučení).

Průběh vzdělávání

Ze závěrů všech hospitací vyplývá, že kvalita vzdělávacího procesu ve specializovaných třídách je hodnocena jako velmi dobrá, v běžných třídách jako dobrá, v nichž někdy převládá stereotypní průběh vyučování bez zařazení relaxačních činností.

Řízení školy

V oblasti řízení byly shledány nedostatky ve spolupráci některých metodických sdružení s vedením školy, což se odrazilo i v materiálním zabezpečení těchto předmětů. ČŠI kladně hodnotí demokratický styl řízení. I přes ztížené podmínky související s neustálými stavebními úpravami a opravami školní budovy za nepřerušného provozu školy se ředitelce podařilo vytvořit příznivou pracovní atmosféru v pedagogickém sboru.

Rotoped pro žáky ze specializované třídy a učebnice českého jazyka pro deváté třídy, zakoupené z finančních prostředků ze státního rozpočtu, nesloužily v době konání inspekční činnosti účelu jejich zakoupení. V těchto případech se jedná o neefektivní využívání finančních prostředků.

Vývoj školy od poslední inspekce v říjnu 1997

Velmi dobrou úroveň si udržuje vzdělávání ve specializovaných třídách. Škola dále pokračuje v podpoře mimoškolních, především sportovních aktivit žáků. Využívání učebních pomůcek, učebnic a ostatního studijního materiálu při vyučování v porovnání s poslední inspekční zprávou má nižší úroveň.

Celková úroveň školy je průměrná.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Hana Štefánková	.....
Členové týmu	Mgr. Vladimír Janeček	.....

V Havlíčkově Brodě dne 3. května 2000

Datum a podpis ředitele(ky) školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: .....

Razítko

Mgr. Jarmila Vošická

.....
Podpis ředitele(ky)

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	16. května 2000	71/2000
Zřizovatel	16. května 2000	72/2000
Rada školy		

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nepodány.